

สัปดาห์ที่ 11

ปรัชญาพระพุทธศาสนา

ปรัชญาพระพุทธศาสนาและแนวคิด

- พุทธศาสนาสอนเรื่องเป้าหมายสูงสุดของชีวิตด้วยการละความชั่ว กระทบความดี และทำจิตให้บริสุทธิ์สอนให้ทำจิตใจที่มีแต่ความสะอาดสว่างและสงบ เมื่อชีวิตสิ้นสุดลงจะได้ ไม่มีการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย อีกต่อไป
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ( ) คำว่าพระพุทธศาสนานั้น แปลว่าอะไร? พุทธแปลว่า พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าแปลว่าผู้รู้ พระพุทธศาสนาก็แปลว่าศาสนาของผู้รู้ พุทธศาสนิกก็แปลว่าผู้ปฏิบัติตาม ศาสนาของผู้รู้ ที่ว่าผู้รู้นั้นหมายถึงรู้อะไร? ก็คือรู้อะไรทั้งปวงตามที่เป็นจริงนั่นเอง

การปฏิบัติให้เข้าถึงความจริงตามหลักพระพุทธศาสนา

- การมองในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ถือเป็นหลักปรัชญาในการปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงความจริงในคำสอนของเนื้อสาระของพระพุทธศาสนา
- อริยสัจข้อที่ ๑ แสดงว่าสิ่งปรุงแต่งทั้งปวงเป็นทุกข์
- อริยสัจข้อที่ ๒ แสดงว่าความอยากด้วยอวิชชาอันเป็นต้นเหตุของความทุกข์
- อริยสัจข้อที่ ๓ แสดงว่านิโรธหรือนิพพานนั้นคือการดับความอยากเสียได้สิ้นเชิง
- อริยสัจข้อที่ ๔ ที่เรียกว่ามรรคอันได้แก่วิธีดับความอยากนั้น ๆ

- พระพุทธศาสนาได้วางหลักสังคมสงเคราะห์ให้มนุษย์ในสังคมได้ปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ คือ ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ เป็นเครื่องผูกมิตรไมตรี เป็นเครื่องสร้างมนุษยสัมพันธ์ และเป็นธรรมที่ชนะใจคนซึ่งก็ได้แก่

ทาน

ปิยวาจา

อัถถจริยา

สมานัตตตา

หลักความเชื่อชั้นสูง 4 อย่างในพระพุทธศาสนา

กมฺมสฺสทุธา เชื่อกรรม คือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

วิปากสฺสทุธา เชื่อผลของการกระทำทุกอย่างทั้งการทำดีและทำชั่ว

กมฺมสฺสกุตาสฺสทุธา เชื่อว่าสัตว์มีกรรมเป็นของ

ตถาคตโพรธิสฺสทุธา เชื่อในความตรัสรู้ของพระตถาคต

หลักการครองเรือน

- พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ข้อ คือ

สัจจะ คือความจริงใจ ผู้ครองเรือนต้องมีความจริงใจต่อกัน มีความซื่อสัตย์ต่อกัน

ทมะ คือความข่มใจ คือรู้จักห้ามใจตนเอง

ขันติ คือความอดทนทั้งทางกาย และทางใจ

จาคะ คือความเสียสละ เผื่อแผ่ ไม่ใจแคบ พระพุทธเจ้ายังตรัสเพิ่มเติมถึงธรรมะที่ทำให้ผู้ครองเรือนมีความสุขอยู่ ประการ คือ

ความสุขที่เกิดจากการมีทรัพย์

ความสุขที่เกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์นั้นตามสมควร

ความสุขที่เกิดจากการไม่ต้องเป็นหนี้

ความสุขที่เกิดจากการประกอบกิจการงานที่ปราศจากโทษ

■ จริยธรรมขั้นต้น

■ หลักการปฏิบัติตามเบญจศีล คือ ศีล

■ . **เว้นจากปาณาติบาต** ละเว้นการฆ่าการสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย

■ . **เว้นจากอทินนาทาน** ละเว้นการลักขโมยเบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน

■ . **เว้นจากกาเมสุมิฉฉาจาร** ละเว้นการประพฤตินอกใจในกาม

■ . **เว้นจากมุสาวาท** ละเว้นการพูดเท็จโกหกหลอกลวง

■ . **เว้นจากสุราเมรัย** ไม่เสพเครื่องดองของมึนเมาสิ่งเสพติด

จริยธรรมชั้นกลาง

■ ปฏิบัติถูกต้องตามทางแห่งกุศลกรรม ประการ คือ

- ทางกาย

. ละเว้นการฆ่า

. ละเว้นการแย่งชิงลัก ขโมย

. ละเว้นการประพฤติผิดล่วงละเมิดในของรักของหวงแหน
ของผู้อื่น

■ - ทางวาจา

- . ละเว้นการพูดเท็จ
- . ละเว้นการพูดส่อเสียด ยุยง
- . ละเว้นการพูดคำหยาบคาย
- . ละเว้นการพูดเหลวไหลเพื่อเจ้อ

- ทางใจ

- . ไม่ละโมภ ไม่เพ่งเล็งคิดหาทางเอาแต่จะได้
- . ไม่คิดร้ายมุ่งเบียดเบียน
- . มีความเห็นถูกต้อง เป็นสัมมาทิฎฐิ

จริยธรรมขั้นสูง คือ มรรค 8 คือ

สัมมาทิฐิ (เห็นชอบถูกต้อง)

สัมมาสังกัปปะ(คิดถูกต้อง)

สัมมาวาจา (วาจาชอบ)

สัมมากัมมันตะ (กระทำถูก)

สัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ)

สัมมาวาบามะ (พยายามชอบ)

สัมมาสติ (ระลึกชอบ)

สัมมาสมาธิ (ตั้งใจมั่นชอบ) ย่อให้เหลือ ข้อ คือ ศีล สมาธิ และปัญญา

คำถาม

- ปรัชญาพระพุทธศาสนา มองว่า ความทุกข์ สุข ให้เรียนรู้เรื่องอะไร
- ปรัชญาพระพุทธศาสนา สอนให้ใช้หลักธรรมอะไรในการนำไปแก้ปัญหาชีวิต
- การอยู่ร่วมกันให้มีความสุขในสังคมนั้นต้องใช้คุณธรรมอะไร
- การทำงานร่วมกันต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันโดยอาศัยหลักปรัชญาอะไร
- ปรัชญาสัมมาทิฏฐิ และมิจฉาทิฏฐิมีผลการกระทำแตกต่างกันอย่างไร